

[J. S. Foget.]

betale den Rente, som er den normale, eller han ønsker at komme ind under Konjunkturrenten, og naar det er Tilfældet, kan jeg ikke se, at dette, at man ændrer Konjunkturrenten, skulde forpligte til ogsaa at ændre den faste Rente, som de Statshusmænd, der ikke er gaaet ind under Konjunkturrenten, stadig betaler.

Med disse Ord vil jeg gerne anbefale, at man trods alt forsøger, om Ministerens Stilling ikke kunde blive en anden, og at man tilslutter sig Lovforslaget og gennemfører det. Enkeltheder er jeg selvfølgelig villig til at forhandle om.

Jensen-Aale: Efter den udførlige Redegørelse, som Ministeren for Landbrug og Fiskeri her har fremsat, er der for mig ingen Grund til at komme særligt ind paa dette Lovforslag. Den højtærede Minister har allerede gjort saa udmærket Rede for hele Sagen, at enhver er ganske klar over den. Imidlertid interesserer Spørgsmaalet om den konjunkturbestemte Rente mig saa stærkt, at det maaske af den Grund maa være mig tilladt at komme blot med et Par enkelte Bemærkninger.

Jeg er ganske enig med den højtærede Landbrugsminister i, at man skal ikke for ofte lave om paa Grundlaget for den konjunkturbestemte Rente, idet man derved meget nemt kommer til at lægge Gift for denne efter min Mening udmærkede Sag. Den konjunkturbestemte Rente har jo en dobbelt Opgave. Den ene af disse er i øvrigt slet ikke blevet berørt af den ærede Forslagsstiller, og saa vidt jeg hørte, blev den heller ikke berørt af den højtærede Landbrugsminister; men lige saa vel som den konjunkturbestemte Rente kan bevirke, at man kommer til at betale en lav Rente under daarlige Forhold, hvorved det muligøres, at en dygtig Landmand under alle Forhold kan forblive ved sin Ejendom, lige saa vel kan den bevirke, at der skal svares en forholdsvis stor Rente, naar det er gode Tider for Landmanden. Den konjunkturbestemte Rente er derved med til at forhindre en unaturlig Stigning i Ejendomspriserne som den, vi desværre mærker Følgerne af den Dag i Dag fra den forrige Krig, der foraarsagede den store Gæld og den store Forrentning ikke alene for Statshusmændene, men for Landbrugere i al Almindelighed, naar de har Gæld. Det er jo Tanken med den konjunkturbestemte Rente, at den skal virke til begge Sider.

Den ærede Forslagsstiller sagde en hel Del om Statshusmændenes Forhold, som om

han var den eneste, der havde den rigtige Forstaaelse af disse Forhold, men det turde dog være mig tilladt i al Beskedenhed at sige, at jeg tror, jeg kan tale med derom, da jeg har været Statshusmand fra 1902, indtil min Søn nu overtog min Ejendom. Saa vil man maaske sige: Ja, du kan sagtens, for du sidder herinde og har den Løn, som Rigsdagsmænd i Almindelighed har; du kan sagtens klare Begreberne. Men dertil vil jeg svare, at fra 1902, da jeg oprettede mit Statshus, til 1918 havde jeg ingen anden Indtægt end den, som Statshuset gav mig. Den ærede Forslagsstiller sagde, at det kan man maaske sige om de Statshuse, der er oprettet paa god Jord, men jeg tror, jeg kan sige, at min Jord ikke kan regnes med til den gode. Jeg er glad ved den, som den er. Jeg er mest glad ved den, naar den er hjemme; det er den ikke altid. Jeg kan oplyse saa meget om Jordens Godhed, at jeg har 20 Tdr. Land og kun 3½ Skæppe Hartkorn. Jeg ved ikke, om den ærede Forslagsstiller vil regne det for en god Bonitet, men til Trods for, at den er af den Beskaffenhed, er jeg, som sagt, alligevel glad ved den, og det har jeg været altid, ogsaa medens mit Brug var saa lille, som det efter den daværende Regerings og det daværende Flertals Mening skulde være. Det er først efter, at vi har faaet en mere friskindret Regering, at Statshusene er blevet saa store, at Husmændene saa nogenlunde kan klare sig med Arealets Størrelse. Naar man har et lille Areal og man skal klare sig med det og tjene til Opholdet for sin Familie paa det, maa man naturligvis se, hvad man kan bringe ud af det. Man behøver ikke absolut at være henvist til at klare sig med at saa Havre og Byg; man kan ogsaa frembringe andre Ting paa sin Jord. Det kender den ærede Forslagsstiller maaske ikke, men det kan lade sig gøre.

Hvad Skatterne angaar — den ærede Forslagsstiller ler, maaske ser han paa Statshusmændene fra et højere Stade, men hvis han ser paa Sagen fra samme Stade som jeg, maa jeg have Ret til at tale om det paa lige Fod med den ærede Forslagsstiller. Jeg taler ikke her for at fiske Stemmer. Jeg ved ikke, om den ærede Forslagsstiller gør det; det kunde det se ud til, men der er saa mange Ting, der ser anderledes ud, end de er i Virkeligheden. Det kan være, at den ærede Forslagsstiller ser bedre ud indvendig end udvendig, det ved jeg ikke, men det er altid Skatterne, den ærede Forslagsstillers Parti snakker om, og dersom der er noget, der er dem stærkt imod, er det at svare Skat; i hvert Fald siger de det, og jeg